

ПАУЗА
яна пункина

Яна Пункина

Пауза

АРС, Благоевград,
2011 г.

ISBN 978-954-9857-43-6

© Яна Пункина, 2011 г.

© APC, 2011 г.

Корица: Мариета Василева.

За корицата е използвана снимка на © Яна Пункина.

Тираж 300, формат 32/70/100, печатни коли 2,25.

Поредицата *Prima Vista* - за книги и автори, удостоени с лауреатско звание от Националния конкурс на Издателство "APC" за дебютна книга - се публикува под общата редакция на Валентин Дишев.

Пауза

Everything's in its Right Place

Искам ужасният човек от тази сутрин
да прибере в джоба мазния си глас,
езика си с обувка да настъпи.

Искам да млъкне.

Искам да е студено, тъмно и статично,
да прибера главата си във шкафа,
по радиатора съседите да пазят тишина.

Искам
един час само
никой да не мърда –
това е обрив
на сетивата.

Леталото

Време е вече да пуснеш тая машина някъде от високо,
да я видим как лети,
скърцат ли пантите ѝ,
гънат ли се крилата ѝ
издържа ли на натиска,
има ли баланс,
ръси ли по пътя си свръхбагаж.

Да видим вече дали ще се пръснат
нещата, от които е скалъпена,
по покриви и някакви си възхитителни пейзажи,
дали ще лумне ярко или ще запуши,
не е задължително грациозно да взимаш всеки небесен
завой.

Време е вече да скачаш – сочат кабината
всички, които
цъкат с езици,
опипват болтове,
пробват пружини,
навират се под крилата,
въртят самоделните перки,
накрая просто стоят в кръг обвинително
впили очакване в изгореното ми лице.

Държат да знаят колко извънредна е моята машина,
дали лети купчината откъслеци,
които заварявам, смазвам, боядисвам всеки ден.
Ще полети ли чудовището на онази,
дето прекарва цял живот
да стяга и пили последните детайли,
да трупа,

да доизкусурява,
да гледа от ръба на пропастта...
Онази, неспособната да скочи.

Пикасо

От толкова близо
очите застават едно върху друго,
носът се отваря
да обгърне
дъха и лицето
разбъркани
в телесен цвят.
Многогълник
остава въпросът
дали художникът целува всички
за картините си...

Петминутка на съдбата

В пекарната за ядки нахлува паниката
смесват се лешниците с орехите,
захаросаните плодове с фъстъците,
оплитат сметките на цялата опашка...

Трите орисници пекарки се сблъскват между рафтовете,
разсипват ядките с треперещи ръце,
като че само преди малко
от печта си са извадили опечен
ухиленият череп на смъртта.

И сякаш да опровергаят страха на трите баби
стъктарите отсреща изпускат огледало.

Нетърпимото

Тя ще стои там в зимната си кожа
сред остра миризма на чужда пот,
под белите служебни лампи ще подсърча.

Ще си разчеше нервите на люспи,
които, като недочакан сняг, ще трупат
по многословията на колегите
и междувременно ще се усмихва,
горда, че е способна да търпи.

А нетърпимото, като библейска напаст,
ще я полази и ще си оглозга
отвътре пътища под нервната ѝ кожа,
за да я гризе вечер,
докато се смее с приятелите си.

разтреби

чаените чаши по масата на изобилието
напомнят,
че някога животът бил е тук
и двойно по-голям,
а щом един мълчи,
на мястото на двама,
разлива се мълчанието –
двойно по-голямо.

преливане

честно казано, все едно ми е,
кой ще отпие първи от чашката,
жалко, че не могат да ме поделят -
който започне, длъжен се чувства
да допива сам и до дъно,
а после да ме повръща
в ъгъла.

* * *

Начинът, по който се ронят зъбите ми насън.

Начинът, по който се ронят бодлите ми,
тази вечер, един по един в трамвая,
всяко потръпване – бодил,
на светофара – цял кичур,
докато стигна до къщи, ще се изроня съвсем.

И ще се отупам.

Сбогуване

На гарата не е учтиво да се смееш.
Жестока бяла светлина смразява церемониите по
раздялата.

Но, все пак, необяснимо,
когато се качи на влака,
лицето ѝ сияеше от радост.

Само по-късно,
когато за последно през прозореца
я блъсна миризмата на Любляна,
не издържа и се разплака –
в полето зад оградата
той бягаше от гарата и влака
презглава
и без да се обърне...

Изола

Само задавя се желанието,
изгубено във кожата ти бяла
между звезди и островчета.
Само задавя се и се отдръпва
със ужас като приближиш,
да не събуди чуждото във тебе
да не порозовее бялото,
да не настръхнат бемчиците,
да не избягат блясъците от очите,
косата да не се изправи.

Само отдръпва се като вълна,
изхълцва между камъни и островчета,
но продължава да се люшка в бреговете ти.

Само се люшва тихото желание
назад към черните ми дълбини,
където блясъците ти се губят в сенки,
а отраженията на парчета се разсипват,
да не събуди чуждото във мене,
да не пресъхна, да не загрубея,
като ръбата сол по сивите скали.

Само отдръпва се,
за да се върне пак
и продължава да се люшка в бреговете ти.

Източен вятър

Не е трудно да си представиш, че тя още го чака
да се завърне пеша от Япония,
пълен с мълчания, праметнал на рамото си все същото
избеляло одеяло,
наблъскано с праха на Исфахан.
Китарата му, не е трудно да си представиш,
е започнала да губи лака си,
косата му е останала някъде в Индия, или е паднала
жертва на китайските власти,
лицето му все така излъчва объркване и мир.

Не ѝ е трудно да си представи, че той ще потропа
на вратата ѝ много рано сутринта.
Среднощ тирът от Истанбул го е оставил
на околоръстното,
защото се е прибирал във Монтана,
и той е трябвало да извърви пътя си през квартали,
чиито имена не знае,
обут в тънките платнени кецове, подарени му
от един немец в Мумбай.

Че той не знае, че тя се е преместила,
и когато застане пред къщата ѝ с измръзнали пръсти
на краката,
звънецът няма да работи, а когато потропа,
отвътре ще се разнесе свиреп кучешки лай.

Че в София ще е зима, каквато той досега не е виждал,
тъмна, сива, суха и минусдесетградусова,

парковете ще са опустели, от шахтите ще се издига
дим
и кучета ще спят отгоре им,
а лицето ще реже свиреп източен вятър,
същият който го довя.

Не му е трудно да си представи, че ще го лъхне
миризмата на кафе,
когато тя му отвори вратата на тавана си, че ще е
по тениска и боса,
че ще го попита „изгуби ли младежкия си гняв, и ако да,
какво спечели?“,
а Япония няма много да я интересува.

Че ще е много по-бяла, отколкото я помни,
и хипарските дрехи ще са прибрани до лятото,
че ще мълчат, и тя, може би, ще се разплаче,
но няма да посмее да го приближи, и въпросите ù
ще я напуснат,
ще я оставят да се справя сама.

Не ù е трудно да си представи, че той не е станал
герой, още по-малко самурай,
но е бил всичко друго, и малко преди да мине моста
над Босфора е проял месо,
че се е научил да свири на китарата си
без да къса винаги една и съща струна
и може би е пожелал да има професия и дом.

Не му е трудно да си представи, че тя ще му каже :
„Сега съм друга,
животът ми изтече една нощ, колената ми омекнаха,
плаках на непознати рамене и скитах из ревящите
тълпи,
кожата ми се наби със прах, гласът ми се омърси,
и месеци наред живях със мисълта, че крайниците ми
са сглобени на грешните места.
Не те обичам, не обичам никой друг и вече не знам
дали мога да обичам.“
Или пък нищо няма да му каже.
Не ѝ е трудно да си представи, че тогава той ще се
обърне безмълвно и ще си тръгне,
ще отнесе мълчанието си обратно в Марибор
или Барселона,
не ще се мъчи да бъде като другите,
а тя вечно ще се чуди защо за любовта може да говори
само на английски или да мълчи.

В редките сутрини, когато духа източния вятър, той,
който вечно стои в сърцето ѝ,
стига пред прага ѝ, представя си тя, колебае се
и крачи из камерите,
ръката му се вдига, но не посмява да потропа,
представя си тя,
той после се обръща и заминава, още нанякъде.

Паякът

Не се опитва да изчопли някоя стотинка
кльошавият като паяк просяк, сгънат на 17.
Какво ли търсят ноктите му между плочките?

Внимателно подрежда изтръгнатите чимове,
решен да върне после всичко по местата му.

Какво ли търсят черните му нокти,
разплитащи циментовата мрежа
във опит да възстановят живота,
от някога, от по-добрите времена.

Замръзват соковете през декември,
заспива паякът със пръсти впити във земята,
заспива свит в огромната си паяжина,
в средата на тротоара.

Какво ли търси с черните си нокти?

Не знам.

Но днес по новините казаха,
че някакви убили бебе,
като го сложили във фризер...

На Гара Аточа

С клошарките е друго –
първо са пеперуди,
после са какавиди.
Ето и тази
увива огромния си денк
с чували за боклук и тиксо,
в една тропическа градина.

Ние, които

Ако не си разбрал за пръста,
който пише по пясъка неща,
който никога не ще помръднат,
запаметени от вълните,
вкамнени от вълните,
ако не си разбрал, че ти си пръстът,
а аз съм камъкът, който
отронен от скалата
си мисли, че лети,
към бъдещето си на пясък,
по който пишеш само ти,
ако не си разбрал,
че само в един миг,
който не ще помръдне никога,
сме се заклезили във раната на времето,
сме песъчинки ставащи на перли,
сме и вълни и пръсти...
ако не си разбрал – не си дописал думата,
в която пръстът ти дълбае цяла вечност.

Паузата

В една от паузите сънува
гигантски котки, колкото дърветата,
в една от боклучавите градини на Истанбул,
с пластмасови бутилки, като пришки, между ноктите.
Туристите предупредени да се пазят –
котките са приятелски настроени,
но невнимателни.

В една от паузите на София,
когато смогът я е изтрил по краищата
и замазал по средата,
довлича главоболието си в леглото,
а тя будува, за да сънува сънищата му.

Днес главоболието ѝ е упорито като линейките,
които вият под прозорците,
на глутници към Първа Градска
влачат мършата си,
за да я късат по коридорите с резбованите пейки,
мозайките и ножиците,
кръв, марли, риванол и жълти фрезии.

В една от паузите той идва и ѝ казва,
забравил, че ще го измислят,
или пък няма,
смазан и състарен в съня ѝ,
че тя му трябва, за да го спаси,
че нейни са лъчите и пращинките,
че е рисувал с нейните бои,
и най-сетне може да натисне „плей“.

В една от паузите се буди:
детският ù писък ехти по коридорите на Първа Градска,
но още чува срязването на мехура,
лежи под лампите върху дъска за гладене,
прозорците се пълнят със сляпа светлина,
която ей сега ще се разлее от очите ù.

Което е забрало, трябва да се спуска,
което е боляло – да се отреже,
ако е плакала – ще трябва да пищи,
защото иначе натиска паузата
и София ще става все по-сива,
а котките съвсем ще се смаят.

Гнауа

Още помни този ритъм,
който препъва сърцето,
обърква стъпките,
ритъмът който превръща дори салтата на берберите
в изметнат смъртоносен полет
право на долу, в кръга на подивелите мъже,
право на долу към сухата червена земя.

Ритъмът, който задавя площада със пясък и страх
стяга дробовете между стените на медината,
извива се болезнено със писъка на зурната,
или пък този на жените,
побеснели до дъното на пръстените си гърла,
ритъмът, който държи града на нокти и световъртеж.

Още помни пясъкът залепнал по клепачите
на пустинната буря,
думите на непознат език,
които скърцат между зъбите ѝ,
хиляди ръце, които я дърпат в разни посоки под тътена
на гнауата,
искат и предлагат неща, които не разбира,
влачат я по все по-тъмни проходи
между боклуци и съкровища,
където се разминава с качулки без лица,
където ароматите я блъскат
като студената вода на океана,
като виелица от пясък и тръни,
като тълпа приклещена между стените на сокаците.

Все още сънува градовете,
приклепени между стените си,
огромната червена пустош на пътищата,
облаците, които се вдигат да изтрият планините,
жените, които се огъват с деца привързани на гръб,
и кървавите им, къносани ръце,
слепите просяци, които я проклинат на непознат език,
или лежат в средата на шосето
за да продават портокали.
Сънува, че се разминава със смъртта –
мъж без лице в берберска роба,
сънува черепа на риба, лежаща на площада,
морските таралежи съхнещи в ниската януарска
светлина,
сънува този ритъм, дошъл от бурята,
от пясъка,
от кухата земя,
прескачащ удари,
докато се спъне

тогава обвивката ѝ се разпуква
и изтича –
червената сърцевина на кактус.

Катастрофата

Ние двамата, сплетени, сме града.

Поотделно не бихме били даже преки
на улиците си, но помежду ни вият сирени,
около целувките ни се сриват цели квартали,
по кожата ни настръхват градските градини,
когато плачем, небето потича над ларгото,
дъхът ни налита от чайки и гълъби.
Всяко докосване води до произшествие,
нощем се състезаваме по сънните артерии,
после по вените ни се втурват полицейски коли.

Ние двамата, сплетени, сме града.

Поотделно не бихме били даже пързалки
из комплексите си, но помежду си строим катедрали,
около ръцете ни се образуват паркове,
редят се павета по площадите на гърбовете ни,
когато се смеем, в Младост, Надежда и Дружба падат
тополи,
и топлината ни се отпечатва по асфалта на
булевардите.
Всяко докосване издига куполи,
пред които денем въздишахме като туристи,
неспособни да ги поберем във кадъра си.

Ние двамата, вкопчени, сме града.

И без това не можем да се избродим...
Упорито копаем нови тунели,
впили зъби в земята, развъждаме плъхове,
а когато настъпи катастрофата в метростанцията,

не събрахме телата,
засмяхме се само,
и увеличихме броя на жертвите
с още една...

Той пише поезия

Обича да го гледа така –
лицето му наполовина синьо от екрана,
докато дъвче дъвка или пуши,
или и двете,
докато се спъва в нейните клавиши.
Когато пита я за името на цвете,
тя мисли за тъмния си двор,
където нищо не вирее,
за джунглата зад къщата,
където е адът, мъртвата пръст
и някакви си храсти,
които казват, хващали се в мрака,
добре растяли, ако има влага.
когато пита я и за “прозрачно”,
тя още мисли как ще ги полива –
казва вода,
а мисли:
зъбите ти са прозрачни, мили мой,
защото целият отвътре светиш,
лицето – остро като запетайка,
забита по средата на история..

Длани

И откъде да знам, че ще стават все по-плитки
улиците, по които ходя,
докато дланите ми растат.
Лявата – кварталът който ми е писан,
дясната – този който ще си построя,
улицы, които най-точно се следват със затворени очи.

Дворчетата на смъртта и запустението,
пешеходните пътеки на живота, тротоарите на любовта,
светофарът на късмета и паветата на знанието,
се смаляват всеки път когато пресека Раковска,
без някой възрастен да ме е хванал за ръка,
пристъпила отвъд ръба на дланите.

При някое завръщане,
когато къщите ми бяха до коляно
огледах се над покривите и видях,
– кварталите са длани, но кой е левият
зависи от планината, към която се обърна.

Гнездо

Гнездото на годините е в пръстите,
загнездват се черупките във ставите,
дните, едва излюпени отлитат,
гнездото на годините е в онзи ъгъл,
който не мога нито да доизмета,
нито да добоядисам,
в панера пълен с ключовете
на вече откраднатите колела,
във запъртъците на стихове,
изгубили контурите си
преди да се излюпят
и ако взема да ги счупя ще се разсмърдят,
а как се чупят стихове ми е добре познато,
защото точно там гнездят годините.

Петната

Такива неща тлеят по масата между приятели,
трупат се с празните чаши от клюки и смях,
капят като стопен целофан в пепелника
точно такива неща.

Такива неща тлеят по масата между приятели,
само трябва да внимаваш
кой до кого ще седне, кой на кого със гръб,
кой ще се бави да си допие за да си тръгва сам,
само трябва да внимаваш и ще ги видиш.

Такива неща тлеят по масата между приятели.
Днес не говорят без тикове.
Затъват в спорове за литература,
после мълчат и преглъщат горещите капки стопен
целофан.

Моментът се събира, набъбва, увисва,
ще се откъсне, ще капне,
ще вземе да си тръгва,
ще вземе да си легне,
във пепелника,
един след друг си взимаме палтата,
оставяме нещата да си тлеят,
момичето затваря бара,
и мисли, че петната по масите, които бърше,
са изгорено от цигари.

Ъглово куче

Седиш, където те оставих сутринта.
За всичките ми часове на работа
само си мръднал до другата страна на улицата...

Лениво си пресякъл релсите
заедно със слънцето, дрънчащо през януарската
мъгла,
и продължаваш да очакваш нещо,
дори когато то отдавна е залязло.

Ден 1

вятърът се блъска в него –
старецът, който се гневи на облаците рано сутрин,
забучва пръст в окото на небето,
нека септември го върхлети,
защото жените слагат бели ръкавици
върху артритните си пръсти
и в радостта си керемидите си мислят,
че могат да летят.
Това е някакво начало,
което ме дочаква по кръстовищата,
помитащи вълни във локвите,
в които корабите ми не се разбиват,
плющящи шлифери и облаците,
които цяла сутрин се люшкат по небето,
празнуващи,
пияни от студа и от листата.
Обръщат се чадърите и спиците на лятото се чупят.

Това е някакво начало,
обелване на лятото,
обелване на тялото,
начало на кожата,
на косата ти,
начало на едно протягане до пролетта...

Съдържание:

Everything's in its Right Place	5
Леталото	6
Пикасо	8
Петминутка на съдбата	9
Нетърпимото	10
разтреби	11
преливане	12
* * * <i>(Начинът, по който...)</i>	13
Сбогуване	14
Изола	15
Източен вятър	16
Паякът	19
На гара Аточа	20
Ние, които	21
Паузата	22
Гнауа	24
Катастрофата	26
Той пише поезия	28
Длани	29
Гнездо	30
Петната	31
Ъглово куче	32
Ден 1	33